

ҚР БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РК
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY NAMED AL-FARABI
FACULTY OF BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

I ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 2-12 сәуір

Жас ғалымдар мен студенттердің
«Фараби әлемі» атты халықаралық конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2014 жыл, 8-11 сәуір

***

I МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 2-12 апреля 2014 года

МАТЕРИАЛЫ

международной конференции студентов
и молодых ученых «Фараби әлемі»

Алматы, Казахстан, 8-11 апреля 2014 года

***

I INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 2-12 April 2014»

MATERIALS

of International conference of students and young scientists
«Farabi alemi»

Almaty, Kazakhstan, 8-11 April 2014

Алматы
«Қазақ университеті»
2014

сравнению с женским ($p < 0.05$) Показатели КЖ выше средних имели учителя в возрасте до 60 лет по шкалам физического, ролевого физического функционирования; ($p < 0.05$) болевой синдром в этой возрастной группе не оказывал существенного влияния на КЖ. Общее состояние здоровья оценивалось выше среднего уровня учителями моложе 27 лет независимо от пола, для них были характерны высокие показатели шкал социальной активности и жизнеспособности. Психическое здоровье мужчин оказалось выше средних значений до 50-летнего возраста, у женщин его показатели снижались, начиная с 35-летнего возраста. ($p < 0.05$)

Выводы : Таки образом ,нами оценено качества жизни (КЖ) Мужское население имело лучшие показатели КЖ по всем шкалам опросника SF-36 по сравнению с женским ($p < 0.05$) Показатели КЖ выше средних имели учителя в возрасте до 60 лет по шкалам физического, ролевого физического функционирования; ($p < 0.05$) болевой синдром в этой возрастной группе не оказывал существенного влияния на КЖ. Психическое здоровье мужчин оказалось выше средних значений до 50-летнего возраста, у женщин его показатели снижались, начиная с 35-летнего возраста. ($p < 0.05$)

- 1.Самое главное от психологического состояния зависит КЖ.
- 2.Живи с позитивным настроением.
- 3.Умей пребороть трудности .
- 4.Терпение и труд - все перетрут.
- 5.Берегите женщин: любимых мам , сестер , бабушек и подруг !

Научный руководитель: д.м.н. Манишарипова А.Т

ЭМОЦИЯЛЫҚ СТРЕСС ӘСЕРІ КЕЗІНДЕГІ БУАЗ ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ЭРИТРОЦИТТЕР МЕМБРАНАЛАРЫНЫҢ ӨТКІЗГІШТІГІН ЗЕРТТЕУ

Сейдеханова З.Қ., Нұрғали А.С., Өксікбаев Б.Қ.

өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан

Zami_19.93@mail.ru

Қазіргі қоғамдық жағдайда негізінен стрестің екі жақты әсері байқалады: біріншіден бұл өмірге қажетті қорғаныш-бейімделу реакциясы, ал екіншіден стресс адамзатқа қайғы мен ауру алып келе отыра әлеуметтік және экономикалық нұқсан келтіреді. Стресс бұл биологиялық қорғаныс реакциясы. Ол микробтарға, температураға, ауруларға, қозғалыстың шектелуіне, гравитацияға, психоэмоциялық және т.б. сыртқы ортаның әсерлеріне жауап ретінде дамиды. Әртүрлі стрессорлардың әсерінен көптеген мүшелердің, соның ішінде эритроциттер мембраналарының өткізгіштігінің өзгеруіне алып келеді. Клиникалық және тәжірибелік мәліметтер бос радикалдардың көптеген физиологиялық және патологиялық жағдайларда маңызды рөл атқаратынын көрсетеді. Клетка мембранасында болатын бос радикалды реакциялар клеткалық ферменттердің белсенділігін төмендетіп, липидті асқын тотық процестерін қарқындытып, жалпы организмнің клеткасы мен ұлпалардың мембраналарын зақымдауға алып келеді. Қазіргі уақытта эмоциялық стресс организмнің қызмет етуші жүйелерінің үйлесімді жұмысының бұзылуына әкелетін ең кең тараған жағымсыз факторлардың бірі. Стресс жалпы адам өмірінде маңызды проблемалардың бірі болып табылады. Соңғы жылдары стресс әсерінен көптеген ауытқушылықтар көбейіп баруда. Егеуқұйрықтардың буаздық кезінде стресс-факторларының әсерін зерттеу барысында стрестік тітіркендіргіштердің көптеп және ұзақ уақыт бойы әсері аналықтарда да олардың ұрпақтарында да иммунитеттің бұзылуын, үрейлену жағдайы мен жыныстық қызметтің бұзылуын туындататыны көрінеді.

Эмоциялық стресске ұшыраған егеуқұйрықтардың төзімділігінің өзгеруін анықтауға арналған зерттеу жұмыстары ҚР ҰҒА Адам және жануарлар физиологиясы институты, лактация лабораториясында жүргізілді.

Көзделген мақсат пен міндеттерге байланысты тәжірибеде салмақтары 180-210г зертханалық ұрғашы ақ егеуқұйрықтар пайдаланылды, олардың эритроциттер мембраналарының өткізгіштігі зерттелді. Эмоциялық стресс ретінде егеуқұйрықтарды үрей мен агрессиялық күйге түсіру болды. Алынған мәліметтер математикалық өңдеуден өтті.

Эритроциттердің өткізгіштігін анықтау организмнің мембраналық аппаратының күйін бағалауда сәтті қолданылуда. Эритроциттердің плазмалық мембранасы натрий мен калий иондарын салыстырмалы аз өткізеді, бірақ эритроциттерден плазмаға натрий иондарының көп мөлшерде шығуын натрий насосы жүзеге асырады. Эритроцит мембранасының өткізгіштігі аниондар мен суға айтарлықтай жоғары.

Рыскельдиев Д.К., Абдурахманов Р.М., Муканова У.А. АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ ШКОЛЬНИКОВ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ МЕСТА ПРОЖИВАНИЯ (ГОРОД-СЕЛО)	60
Рыскелді С.Қ. ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ҚАН ЖАСУШАЛАРЫНА ҚОРФАСЫН ТҮЗЫНЫҢ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	61
Садыкова Н.А., Сейтімбетова Қ.Б. БҮЙРЕК АУРУЛАРЫНЫҢ ЖҮРЕК-ҚАН ТАМЫРЛАР ЖҮЙЕСІНЕ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУДЕ ХОЛТЕРЛІК МОНИТОР ЖҮЙЕСІНІҢ МӘНІ	61
Сатаев А. ОЦЕНИТЬ КАЧЕСТВО ЖИЗНИ (КЖ) У ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ШКОЛЫ Г.АЛМАТЫ	62
Сейдеханова З.Қ., Нұрғали А.С., Өксікбаев Б.Қ. ЭМОЦИЯЛЫҚ СТРЕСС ӘСЕРІ КЕЗІНДЕГІ БУАЗ ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ЭРИТРОЦИТТЕР МЕМБРАНАЛАРЫНЫҢ ӨТКІЗГІШТІГІН ЗЕРТТЕУ	63
Сейсенбаева С.А., Айсабаева А.Е. ЖОҒАРЫ КАЛОРИЯЛЫ ДИЕТА ЖӘНЕ ФИЗИКАЛЫҚ ЖҮКТЕМЕ БЕЛГІЛЕНГЕН ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДЫҢ ӨКПЕ КЛЕТКАЛАРЫНЫҢ НӘЗІК ҚҰРЫЛЫСЫ	64
Сәтжанова С.Б. БИОХИМИЧЕСКИЕ И ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ КРОВИ ПРИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМ ХРОНИЧЕСКОМ ПАНКРЕАТИТЕ	65
Скендирова А.Б. КІШІ МЕКТЕП ЖАСЫНДАҒЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ АҚЫЛ-ОЙ ҚАБІЛЕТІН БАҒАЛАУ	66
Сүлейменова А. КЕЙС-ТАДИ ӘДІСІН ПАЙДАЛАНЫП САБАҚ ӨТКІЗУ	67
Тлеуова М. ВЛИЯНИЕ ПРЕПАРАТА АЛЬФА-ЛИПОЕВОЙ КИСЛОТЫ НА ВЫСОКОЧАСТОТНЫЕ БИОРИТМЫ ТЕМПЕРАТУРЫ ТЕЛА КРЫС РАЗНОГО ВОЗРАСТА	68
Төлегенова М.Е., Бекайдар Т. ЕГЕУҚҰЙРЫҚТАРДАҒЫ ЖЕДЕЛ ПАНКРЕАТИТ КЕЗІНДЕГІ ЛИМФА ТҮЙІНДЕРІНІҢ ЖИЫРЫЛУ БЕЛСЕНДІЛІГІ	68
Төлеген Г.Е. ҚАН ҚҰРАМЫНДАҒЫ ЖАЛПЫ БЕЛОК ЖӘНЕ ГЛЮКОЗА КОНЦЕНТРАЦИЯСЫНА ОПТИКАЛЫҚ КВАНТТЫҚ ГЕНЕРАТОРДЫҢ СОЗЫЛМАЛЫ ӘСЕРІН ЗЕРТТЕУ	69
Төлеген Г.Е. ОПТИКАЛЫҚ КВАНТТЫҚ ГЕНЕРАТОРМЕН ӨТКІР ӘСЕР ЕТКЕНДЕ ҚАН ҚҰРАМЫНДАҒЫ ЖАЛПЫ БЕЛОК ЖӘНЕ ГЛЮКОЗА КОНЦЕНТРАЦИЯСЫНДА БОЛАТЫН ӨЗГЕРІСТЕРДІ ЗЕРТТЕУ	70
Төлегенова М., Бекайдар Т. ЖАНУАРЛАРДА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬДІ СОЗЫЛМАЛЫ ПАНКРЕАТИТ КЕЗІНДЕ ЛИМФА ЖҮЙЕСІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕРІН ЗЕРТТЕУ	71
Төленова Қ.Д., Еркінбек Ү.Ы. АКУСТИКАЛЫҚ СТРЕСТІҢ АҒЗАҒА ӘСЕРІН БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІ НҮКТЕЛЕРДІҢ ТЕМПЕРАТУРАЛЫҚ КӨРСЕТІШ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУ	72
Тургынбаева А. ВОЗРАСТНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ГЕМОГРАММЫ У ЛЮДЕЙ	73
Турсунова Р.К. УЛЬТРА БЫСТРАЯ ВИТРИФИКАЦИЯ ПРИ СВЕРХНИЗКОЙ ТЕМПЕРАТУРЕ ЭМБРИОНОВ ОВЕЦ	74
Үсіпбек Б.А., Артыкқызы Т. АДАМ АҒЗАСЫНЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ КҮЙІН АУРА ЖӘНЕ ЧАКРА САРАПТАМАЛАРЫ АРҚЫЛЫ АНЫҚТАУ	74
Ходжиков А.В. МАГНИТНО - БИОРЕЗОНАНСНАЯ ДИАГНОСТИКА ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ СОСТОЯНИЙ ОРГАНИЗМА ЧЕЛОВЕКА	75